

ter, som med virkelig Dygtighed og ægte Kundskaber kunne føre denne Sag igjennem til Held og Lykke, og den Tid er ikke fjern, da man vil komme til at trænge til mange saadanne Kræfter. Jeg troer, at vi navnlig kunne vente os at see saadanne udgaae fra den Deel af den lærde Skole, som jeg her har omtalt, og ved en Indpodning af en saadan oldnordisk Green paa den lærde Skole troer jeg, at vi ville kunne faae de Blomster og de Frugter, som vi allermeest trænge til. — Jeg maa gjøre en Undskyldning for, at jeg er kommen vidløftigere ind paa denne Sag, end det maaskee var heldigt, men jeg vilde gjerne fremstille de Tanker om vor hele lærde Skoleunderviisning, der ganske vist hylbes rundt omkring og komme stærkere og stærkere frem, for at disse Krav ogsaa mere eller mindre efterhaanden kunne blive fyldestgjorte.

Frederiksen: Jeg kan i Meget være enig med den første ærede Taler, i Udskilligt ogsaa med den sidste ærede Taler, men jeg kan dog ikke afholde mig fra nogle Betragtninger over den foreliggende Sag. Jeg troer, at det er fuldkommen rigtigt, som den sidste ærede Taler bemærkede, at det tildeels er i vor eiendommelige Dannelse, at vi maae søge Grunden til den store Kløft, som factisk adskiller det danske Folk. Det er paa forskjellig Maade, at vi maae komme udover denne Kløft. Jeg for mit Bedkommende venter mig overmaade Meget af Bondestanden, at den nemlig skal blive løftet høiere op, og jeg troer, at de fleste ærede Medlemmer af Bondestanden selv haabe det Samme; men jeg skal villig indrømme, at der ogsaa maa ventes Forandring fra den anden Side. Jeg skal være villig til at erkende, at der er Udskilligt i de Beskyldninger mod det lærde Laugsvæsen, som vi høre. I Meget ere disse Beskyldninger ganske vist i høj Grad overdrevne, og navnlig i, hvad jeg hører fra den saakaldte bondevenlige eller den grundtvigtianske Side er der Meget, som jeg troer er meget urigtigt. Jeg kan

saaledes paa ingen Maade dele den Anskuelse, der nu fremkom fra den ærede sidste Taler om Examensvæsen, om Misligheder ved Examinations, ved Lecter, ved Selvarbejde osv. Dvertimod, jeg troer, at den første Betingelse for alvorlig Underviisning og Dannelse, det er Selvarbejde, er Selvdannelse, og Midlet hertil Prøvelse, Examination, Examen. (Modsigelse). Ja, jeg vilde ønske, at vi hertilands gif meget videre i den Retning, end vi hidtil ere gaaede; jeg vilde ønske, at vi have os ad som f. Ex. i England, hvor man ved Præmier og Concurrencearbejder ganske anderledes forstaaer at lære Selvarbejde end her, hvor Disciplene sidde hele Dagen og halvsøve paa Skolen og høre paa Andre istedetfor selv at arbejde. Jeg skal imidlertid i andre Henseender gaae videre end den sidste ærede Taler med Hensyn til Examen. Jeg er der saa radical, at jeg ikke kan vente at see min Mening gennemført for Tiden, men jeg kan dog ikke Andet end udtale, at jeg ikke kan see Nødvendigheden af den hele Række Examiner, der nu fordres som Betingelsen for Opnaaelse af forskjellige Ting. Jeg troer, at det er et af de Punkter, hvor man med nogen Føie kan sammenligne det lærde Væsen med Laugsvæsenet, navnlig hvad de forberedende Prøver angaaer. Hvad man har hørt mod Svendeproverne, som jo gif igjennem trods alle Indvendinger fra Bedkommende selv, det gjør sig ganske vist ogsaa gjældende med Hensyn til Studenterexamen eller Artium, hvad det nu er det hedder. Det er jo let at see, at ved en saadan Række forberedende Prøver afspeiles hele Dannelsen og hindres Overgangen fra een Klasse til en anden. Jeg veed, at i andre Lande gaae Folk over fra den ene Livsstilling til den anden, og det er overordentlig nyttigt; men Intet er mere tilhinder derfor end disse Prøver. Jeg troer, at Dannelsens egen Charakter lider derunder; thi det er en eensformig, stiv Dannelse, som bringes tilveie, istedetfor at der paa anden Maade kunde opnaaes en Dannelse, som var i Besiddelse af